

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“02” “02” 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Для студентів

Спеціальності: 227.00.02 - Фізична терапія, ерготерапія

Освітнього рівня: Перший (бакалаврський)

Освітньої програми: 227.00.02 «Фізична терапія, ерготерапія»

Київ - 2022

Розробники:

Буряк Ольга Юріївна, старший викладач, кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Викладачі:

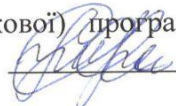
Буряк Ольга Юріївна, старший викладач, кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від 01.09.2022 р. № 9

Завідувач кафедри (Валентин Савченко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «227 - Фізична терапія, ерготерапія»
____.____. 2022 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (Михайло Хорошуха)
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____. 2022 р.

Заступник директора/декана (Оксана Комоцька)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

♥ Буряк О.Ю., 2022 рік

♥ Університет Грінченка, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість модулів	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування розуміння предметної області та професійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної терапії/реабілітації.

Завдання дисципліни:

Досягнути загальних і спеціальних фахових компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

3. Результати навчання за дисципліною

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

РН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

РН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

РН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

РН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

РН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

РН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

РН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

РН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					С а м о ст ій н а
		Л е к ці ї	С е мі н а р и	П р а к т и ч ні	Л а б о р а т о р ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Змістовий модуль 1. Загальні положення фізичної реабілітаційної медицини							
Тема 1. Основи фізичної терапії/реабілітації, її визначення, зміст, завдання, види, принципи, становлення та засоби.	6	2		2			2
Тема 2. Характеристика періодів та етапів фізичної реабілітації.	4			2			2
Тема 3. Режимы рухової активності у фізичній терапії.	4			2			2
Тема 4. Сфера діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні.	6	2		2			2
Тема 5. Компетентності фізичних терапевтів	2			2			
Тема 6. Складання реабілітаційних програм. Поняття цілей у SMART- форматі.	4	2					2
Тема 7. Характеристика діяльності міжнародних організацій з фізичної терапії. Фізична терапія у різних країнах.	2			2			
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 2. Основи методики занять з лікувальної фізичної культури та масажу							
Тема 8. Основні засоби ЛФК. Додаткові засоби ЛФК.	4	2					2
Тема 9. Клініко-фізіологічне обґрунтування лікувальної дії фізичних вправ, масажу.	4			2			2
Тема 10. Характеристика кабінету (зали) ЛФК, кабінету масажу.	2			2			
Тема 11. Організація занять з лікувальної фізичної культури, масажу.	2			2			

Назва змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					С а м о ст й н а
		Л е к ці ї	С е мі н а р и	П р а к т и ч ні	Л а б о р а т о р ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Тема 12. Методика дозування фізичних вправ у ЛФК.	4			2			2
Тема 13. Форми ЛФК.	2			2			
Тема 14. Характеристика основних прийомів класичного масажу.	4			2			2
Модульний контроль	2						
Разом	24	2		12			8
Змістовий модуль 3. Функціональні можливості хворих, методи їх вивчення та оцінки							
Тема 15. Загальна характеристика функціональних проб і тестів	6	2		2			2
Тема 16. Обстеження хворих. Анамнез.	2			2			
Тема 17. Завдання та класифікація функціональних проб і тестів.	2			2			
Тема 18. Функціональні проби і тести	4			4			
Тема 19. Застосування показників толерантності до фізичних навантажень в процесі фізичної реабілітації.	4			2			2
Модульний контроль	2						
Разом	20	2		12			4
Змістовий модуль 4. Різні засоби фізичної терапії							
Тема 20. Нетрадиційні програми реабілітації. Ерготерапія.	2	2					
Тема 21. Іпотерапія	4			2			2
Тема 22. Дельфінотерапія	4			2			2
Тема 23. Рефлексотерапія	2			2			
Тема 24. Поєднання різних засобів фізичної реабілітації	2			2			
Модульний контроль	2						
Разом	16	2		8			4
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						

Назва змістових модулів, тем	У сь ог о	Розподіл годин між видами робіт					С а м о ст ій н а
		Аудиторна:					
		Л е к ці ї	С е мі н а р и	П р а к т и ч ні	Л а б о р ат о р ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Усього	120	12		44		26	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні положення фізичної реабілітаційної медицини

Лекція 1. Основи фізичної терапії/реабілітації, її визначення, зміст, завдання, види, принципи, становлення та засоби.

Основні питання / ключові слова: Визначення, зміст, мета та завдання терапії/реабілітації. Види реабілітації. Принципи фізичної реабілітації. Становлення фізичної реабілітації. Засоби фізичної реабілітації. Медична реабілітація, фізична реабілітація, соціальна реабілітація, професійна реабілітація, ЛФК, масаж, фізіотерапія, механотерапія, працетерапія.

Практичне заняття 1. Основи фізичної терапії/реабілітації, її визначення, зміст, завдання, види, принципи, становлення та засоби (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Поняття, мета та завдання терапії/реабілітації. Види реабілітації. Принципи медичної та фізичної реабілітації. Історія розвитку фізичної реабілітації. Засоби фізичної реабілітації. Медична реабілітація, фізична реабілітація, соціальна реабілітація, професійна реабілітація, ЛФК, масаж, фізіотерапія, механотерапія, працетерапія.

Практичне заняття 2. Характеристика періодів та етапів фізичної реабілітації (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Характеристика першого лікарняного періоду реабілітації. Характеристика другого післялікарняного періоду реабілітації. Характеристика I етапу фізичної реабілітації. Характеристика II етапу фізичної реабілітації. Характеристика III етапу фізичної реабілітації. Період, етап, фізична реабілітація.

Практичне заняття 3. Режими рухової активності у фізичній терапії. (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Суворий постільний руховий режим. Постільний руховий режим. Палатний руховий режим. Вільний руховий режим. Щадний руховий режим. Щадно-тренувальний руховий режим. Тренувальний руховий режим. Руховий режим, стаціонар, поліклініка, санаторій, диспансер.

Лекція 2. Сфера діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні.

Основні питання / ключові слова: Професійна діяльність, освітня кваліфікація, права та обов'язки. Клінічна діяльність, позаклінічна діяльність, адміністративна діяльність, консультування, рухові дисфункції. Професійні функції, права, обов'язки.

Практичне 4. Сфера діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні. (2 год).

Основні питання / ключові слова: Професійна діяльність, освітня кваліфікація, права та обов'язки. Клінічна діяльність, позаклінічна діяльність, адміністративна діяльність, консультування, рухові дисфункції. Професійні функції, права, обов'язки.

Практичне заняття 5. Компетентності фізичних терапевтів (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Програмні компетентності, загальні компетентності, фахові компетентності. Світоглядна, громадянська, комунікативна, самоосвітня, лідерська, дослідницько-аналітична. прогностична, технологічно-реабілітаційна.

Лекція 3. Складання реабілітаційних програм. Поняття цілей у SMART-форматі.

Основні питання / ключові слова: Реабілітаційне обстеження, визначення реабілітаційного діагнозу, прогноз. Визначення цілей у SMART – форматі, короткострокові, довгострокові цілі, специфічні, вимірювальні, досяжні, реалістичні, визначені в часі цілі.

Практичне заняття 6. Характеристика діяльності міжнародних організацій з фізичної терапії. Фізична терапія у різних країнах. (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Історія становлення Всесвітньої конфедерації фізичної терапії (WCPT). Діяльність Всесвітньої конфедерації фізичної терапії у наш час. Всесвітня конфедерація фізичної терапії (WCPT). Історія, діяльність. Фізична терапія у різних країнах.

Рекомендована література:

1. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК., 2013. – 184 с.
2. Медична і соціальна реабілітація: підручник/ В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 464 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник – Київ: Олімпійська література, 2010. – 488 с.
4. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник/ Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакленко та ін. ; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.
5. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації: підручник/ М.І. Швед та ін.; за ред. проф. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2021. – 411 с.
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

Змістовий модуль 2. Основи методики занять з лікувальної фізичної культури та масажу

Лекція 4. Основні засоби лікувальної фізичної культури. Додаткові засоби.

Основні питання / ключові слова: Основні засоби ЛФК. Додаткові засоби ЛФК. Фізичні вправи, режими рухової активності, лікувальний масаж, природні фізичні чинники, гімнастичні, спортивно-прикладні, трудові фізичні вправи, механотерапія, аутогенне тренування, анімалотерапія.

Практичне заняття 7. Клініко-фізіологічне обґрунтування лікувальної дії фізичних вправ та масажу (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Лікувальна дія фізичних вправ. Тонізуючий вплив, трофічний вплив, компенсаторний вплив, нормалізація функцій. Лікувальна дія масажу. Механічний, гуморальний, нервово-рефлекторний вплив.

Практичне заняття 8. Характеристика кабінету (зали) ЛФК, кабінету масажу (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Обладнання кабінету та зали ЛФК, кабінету масажу. Облік ефективності, документація. Інвентар, обладнання, облік, документація.

Практичне заняття 9. Організація занять з лікувальної фізичної культури та масажу(2 год.).

Основні питання / ключові слова: Складові частини заняття ЛГ та їх характеристика. Схема складання конспекту заняття ЛГ, схема складання комплексів фізичних вправ, схема процедури масажу. Фізіологічна крива навантаження. Вступна, основна, заключна, фізіологічна крива навантаження, дозування.

Практичне заняття 10. Методика дозування фізичних вправ у ЛФК (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Способи дозування фізичного навантаження. Лікувальне дозування, тонізує дозування, тренувальне дозування. Фізіологічна крива навантаження. Дозування. Об'єм, швидкість рухів, ритм, амплітуда, ступінь силового зусилля, щільність заняття.

Практичне заняття 11. Форми ЛФК. Способи проведення занять ЛФК та методичні принципи проведення занять ЛФК (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Ранкова гігієнічна гімнастика. Лікувальна гімнастика - основна форма ЛФК. Самостійні заняття. Лікувальна ходьба. Методи проведення занять ЛФК. Загальні вимоги до методики застосування фізичних вправ. Лікувальна гімнастика, лікувальна ходьба, гідрокінезитерапія, реабілітаційна програма.

Практичне заняття 12. Характеристика основних прийомів класичного масажу (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Класичний масаж, погладження, розтирання, розминання, вібрація, вижимання.

Рекомендована література:

1. Лікувальна фізична культура: підручник/ Козак Д.В., Давибіда Н.О. – Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2019. – 136 с.
2. Масаж загальний та самомасаж: підручник/ [Л.О. Вакуленко та ін.] - Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2018. – 379 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник – Київ: Олімпійська література, 2010. – 488 с.
4. Основи масажу та самомасажу: навч-метод. посіб. / уклад С.В. Дарійчук; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича – Чернівці: Рута, 2019. – 183 с.

Змістовий модуль 3. Функціональні можливості хворих, методи їх визначення та оцінки

Лекція 5. Загальна характеристика функціональних проб і тестів та методів оцінки ефективності ЛФК.

Основні питання / ключові слова: Обстеження хворих, Клінічні та інструментальні методи дослідження. Функціональні проби і тести.

Лабораторні методи оцінки ефективності ЛФК. Вибір функціональних проб та тестів. Проведення навантажувальних проб та тестів. Оцінка результатів отриманих досліджень.

Практичне заняття 13. Загальна характеристика функціональних проб і тестів та методів оцінки ефективності ЛФК (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Обстеження хворих, Клінічні та інструментальні методи дослідження. Функціональні проби і тести. Лабораторні методи оцінки ефективності ЛФК. Вибір функціональних проб та тестів. Проведення навантажувальних проб та тестів. Оцінка результатів отриманих досліджень.

Практичне заняття 14. Обстеження хворих. Анамнез (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Обстеження у стані спокою. Результати функціональних проб. Вивчення реакції. Збір анамнезу у пацієнта. Функціональні можливості хворого.

Практичне заняття 15. Завдання та класифікація функціональних проб і тестів (2 год.).

Основні питання / ключові слова: навантажувальні тести, можливості, резерви, толерантність, рівень готовності. Критерії класифікації, види навантажувальних тестів. Алгоритм проведення функціональних проб і тестів.

Практичне заняття 16 - 17. Функціональні проби і тести (4 год.).

Основні питання / ключові слова: Проба Мартіне. Проба Руф'є. Проби зі зміною положення тіла. Проби із затримкою дихання. Тести для визначення фізичної працездатності.

Практичне заняття 18. Застосування показників толерантності до фізичних навантажень в процесі фізичної реабілітації (2 год.).

Основні питання / ключові слова: Для визначення класу фізичного стану. Для визначення режиму рухової активності. Для дозування навантаження. Для визначення рівня готовності до виконання фізичних вправ.

Рекомендована література:

1. Медична і соціальна реабілітація: підручник/ В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 464 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник – Київ: Олімпійська література, 2010. – 488 с.
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник/ Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакленко та ін. ; за заг. ред. Л.О. Вакуленко,

Змістовий модуль 4. Різні засоби фізичної терапії

Лекція 6. Нетрадиційні програми реабілітації. Ерготерапія.

Основні питання / ключові слова: Анімалотерапія, дельфінотерапія, іпотерапія, каністерапія, апітерапія. Рефлексотерапія. Ерготерапія, зміст, завдання, вплив на організм, застосування.

Практичне заняття 19. Іпотерапія як метод реабілітації (2 год).

Основні питання / ключові слова: Іпотерапія - це реабілітаційна програма. Механізми дії. Лікувальна верхова їзда. Показання, протипоказання.

Практичне заняття 20. Дельфінотерапія – метод лікування та реабілітації (2 год).

Основні питання / ключові слова: Дельфінотерапія - альтернативний, нетрадиційним методом психотерапії. Дельфіни – унікальні тварини. Плавання з дельфінами. Показання, протипоказання. Дельфін, плавання, психотерапія.

Практичне заняття 21. Рефлексотерапія – це метод лікування та реабілітації (2 год).

Основні питання / ключові слова: Біологічно активні точки. Фактори рефлексотерапевтичного впливу лікування. Загальний принцип усіх методів рефлексотерапії – це рефлекторна дія. Показання, протипоказання. Акупунктура, точковий масаж, голкорексотерапію, прогрівання, припікання біологічно-активних точок, електропунктура, лазеропунктура, магнітопунктура.

Практичне заняття 22. Поєднання різних засобів фізичної терапії/реабілітації (2 год).

Основні питання / ключові слова: Комбіноване застосування різних засобів терапії. Лікувальна фізкультура, природні та преформовані фізичні чинники, масаж, механотерапія, працетерапія, окремі форми лікувальної фізкультури, медикаментозна терапія, психотерапевтична терапія, поєднання.

Рекомендована література:

1. Богдановська Н.В., Кальонова І.В., Позмогова Н.В. Іпотерапія в системі корекції рухового стереотипу дітей з церебральним паралічем. Запорізький національний університет, Україна. Український журнал медицини, біології та спорту - № 6(9), 2017.
2. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник/ Л.О.Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакленко та ін. ; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.

3. Рефлексотерапія: підручник в 2 т. / [Мурашко Н.К/ та ін.]; за ред. проф. Мурашко Н.К. та проф. Морозової О.Г.; Нац. Мед. Акад. післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Київ: СІК ГРУП Україна, 2013.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських									
Відвідування практичних занять	1	6	6	6	6	6	6	4	4
Робота на семінарському занятті									
Робота на практичному занятті	10	6	60	6	60	6	60	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)									
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ									
Разом			104		97		97		75
Максимальна кількість балів : 373									
Розрахунок коефіцієнта : $373 / 60 = 6,22$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Загальні положення фізичної реабілітаційної медицини (10 год.)		
1. Етапи, періоди фізичної терапії. 2. Засоби фізичної терапії.	Поточний	10

Змістовий модуль 2. Основи методики занять з лікувальної фізичної культури та масажу (8 год.)		
1. Методика дозування фізичних вправ в ЛФК. 2. Види масажу.	Поточний	5
Змістовий модуль 3. Функціональні можливості хворих, методи їх визначення та оцінки (4 год.)		
1. Клінічні та пара клінічні методи оцінки ефективності застосування засобів ЛФК.	Поточний	5
Змістовий модуль 4. Різні засоби фізичної терапії (6 год.)		
1. Анімалотерапія як засіб реабілітації.	Поточний	5
Всього: 26 годин		25

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — модульне письмове тестування.

Критерії оцінювання модульного письмове тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	24 - 25
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	21 - 23
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	18 – 20
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	13 – 17
Достатньо	10 -13

<i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6 – 9
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — екзамен.

Умови допуску — 35 і більше балів.

Критерії оцінювання підсумкового письмового тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	36 – 40
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	31 – 35
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	21 – 30
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	16-20
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	11-15
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6-10
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Дайте визначення поняття "реабілітація".
2. Що таке фізична терапія/реабілітація.
3. Розкрийте основні принципи фізичної реабілітації, і охарактеризуйте їх.
4. Засоби медичної і фізичної реабілітації.
5. Які вимоги до складання реабілітаційних програм.
6. Розкрийте поняття цілей у SMART- форматі.
7. Охарактеризуйте загальні компетентності фізичних терапевтів.
8. Охарактеризуйте фахові компетентності фізичних терапевтів.

9. Подайте характеристику періодів та етапів фізичної терапії/реабілітації.
10. Подайте характеристику режимів рухової активності у фізичної терапії/реабілітації.
11. Розкрийте сферу діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні.
12. Подайте характеристику діяльності міжнародних організацій з фізичної терапії.
13. Розкрийте поняття "лікувальна фізична культура".
14. Які має особливості метод ЛФК у порівнянні з іншими методами відновлення.
15. Назвіть чотири механізми впливу фізичних вправ і дайте кожному характеристику.
16. Які існують засоби ЛФК.
17. Розкрийте зміст таких засобів ЛФК: гімнастичні вправи, спортивно-прикладні вправи, малорухомі і спортивні ігри, працетерапія, природні чинники природи, масаж.
18. Які існують форми ЛФК.
19. Розкрийте і дайте характеристику основній формі ЛФК - заняттю лікувальною гімнастикою.
20. Які існують періоди в ЛФК.
21. Дайте характеристику трьом періодам ЛФК.
22. Які існують способи дозування фізичного навантаження при лікувальному використанні фізичних вправ.
23. Дайте визначення понять "фізіотерапія" і "фізичні чинники".
24. Перерахуйте процедури водолікування та охарактеризуйте їх.
25. Розкрийте поняття "теплі лікування" та "бальнеолікування".
26. Розкажіть про мануальну терапію.
27. Дайте характеристику лікувального масажу.
28. Розкрийте методи лікувального масажу.
29. Які методичні особливості лікувального масажу.
30. Дайте уявлення про види лікувального масажу.
31. Розкажіть про сегментарно-рефлекторний масаж.
32. Розкрийте суть точкового масажу і його техніку.
33. Розкрийте історію лікувального застосування фізичних вправ та масажу. Становлення реабілітації.
34. Характеристика засобів ЛФК.
35. Форми занять лікувальної фізичної культури.
36. Характеристика періодів призначення ЛФК при різних захворюваннях і

травмах.

37. Розкрийте етапи реабілітації хворих і завдання реабілітації на цих етапах.
38. Рухові режими для хворих у стаціонарі. Їх характеристика.
39. Рухові режими для хворих у поліклініці та санаторіях. Їх характеристика.
40. Характеристика медичних та реабілітаційних установ в Україні.
41. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування.
42. Подайте характеристику кабінету (зали) ЛФК, кабінету масажу.
43. Загальні вимоги до методики проведення занять ЛФК. Основні частини заняття ЛГ і їх характеристика.
44. Подайте загальну характеристику функціональних проб і тестів.
45. Загальна характеристика методів оцінки ефективності ЛФК.
46. Клінічні, інструментальні, функціональні проби і тести, лабораторні методи оцінки ефективності ЛФК.
47. Що таке іпотерапія.
48. Що таке дельфінотерапія.
49. Рефлексотерапія як метод реабілітації.
50. Розкрийте особливості поєднання різних засобів фізичної терапії.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	90-100
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	82-89
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	75-81
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	69-74
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	60-68
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	35-59
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-34

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год.: лекції - 12 год., практ. заняття - 44 год., самостійна робота - 26 год., модульний контроль - 8 год., іспит.

Модулі	ЗМ 1. Загальні положення фізичної реабілітаційної медицини (104 бали)					
Лекції	1		2		3	
Теми лекцій	Основи фізичної терапії/реабілітації, її визначення, зміст, завдання, види, принципи, становлення та засоби		Сфера діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні		Складання реабілітаційних програм. Поняття цілей у SMART- форматі	
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1	
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6
Теми практичних занять	Основи фізичної терапії/реабілітації, її визначення, зміст, завдання, види, принципи, становлення та засоби	Характеристика періодів та етапів фізичної реабілітації	Режими рухової активності у фізичній терапії	Сфера діяльності фахівця з фізичної терапії/реабілітації в Україні	Компетентності фізичних терапевтів	Характеристика діяльності міжнародних організацій з фізичної терапії. Фізична терапія у різних країнах
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самостійна робота, (бали)	10					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №1 (25 балів)					

Модулі	ЗМ 2. Основи методики занять з лікувальної фізичної культури та масажу (97 балів)					
Лекції	4					
Теми лекцій	Основні засоби лікувальної фізичної культури. Додаткові засоби					
Лекції, відвід. (бали)	1					
Практичні заняття	7	8	9	10	11	12
Теми практичних занять	Клініко-фізіологічне обґрунтування лікувальної дії фізичних вправ та масажу	Характеристика кабінету (зали) ЛФК, кабінету масажу	Організація занять з лікувальної фізичної культури та масажу	Методика дозування фізичних вправ у ЛФК	Форми ЛФК. Способи проведення занять ЛФК та методичні принципи проведення занять ЛФК	Характеристика основних прийомів класичного масажу
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самостійна робота, (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №2 (25 балів)					

Модулі	ЗМ 3. Функціональні можливості хворих, методи їх визначення та оцінки (97 балів)				
Лекції	5				
Теми лекцій	Загальна характеристика функціональних проб і тестів та методів оцінки ефективності ЛФК				
Лекції, відвід. (бали)	1				
Практичні заняття	13	14	15	16-17	18
Теми практичних занять	Загальна характеристика функціональних проб і тестів та методів оцінки ефективності ЛФК	Обстеження хворих. Анамнез	Завдання та класифікація функціональних проб і тестів	Функціональні проби і тести	Застосування показників толерантності до фізичних навантажень в процесі фізичної реабілітації
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1 + 10+1	10+1
Самостійна робота, (бали)	5				
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №3 (25 балів)				

Модулі	ЗМ 4. Різні засоби фізичної терапії (75 балів)			
Лекції	6			
Теми лекцій	Нетрадиційні програми реабілітації. Ерготерапія			
Лекції, відвід. (бали)	1			
Практичні заняття	19	20	21	22
Теми практичних занять	Іпотерапія як метод реабілітації	Дельфінотерапія як метод реабілітації	Рефлексотерапія як метод реабілітації	Поєднання різних засобів фізичної терапії/реабілітації
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1
Самостійна робота, (бали)	5			
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Екзамен			

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК., 2013. – 184 с.
2. Лікувальна фізична культура: підручник/ Козак Д.В., Давибіда Н.О. – Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2019. – 136 с.
3. Масаж загальний та самомасаж: підручник/ [Л.О. Вакуленко та ін.] - Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2018. – 379 с.
4. Медична і соціальна реабілітація: підручник/ В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 464 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник – Київ: Олімпійська література, 2010. – 488 с.
6. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації: підручник/М.І. Швед та ін.; за ред. проф. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2021.– 411 с.
7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник/ Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакленко та ін. ; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.

Додаткові:

1. Богдановська Н.В., Кальонова І.В., Позмогова Н.В. Іпотерапія в системі корекції рухового стереотипу дітей з церебральним паралічем. Запорізький національний університет, Україна. Український журнал медицини, біології та спорту - № 6(9), 2017.
2. Козьявкін В.И. Основи реабилитации двигательных нарушений по методу Козьявкіна / В.И. Козьявкін, Н.Н. Сак, О.А. Качмар [и др.]. Львів: НВФ «Українські технології», 2007. – 192 с.
3. Основи масажу та самомасажу: навч-метод. посіб. / уклад С.В. Дарійчук; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича – Чернівці: Рута, 2019. – 183 с.
4. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
5. Рефлексотерапія: підручник в 2 т. / [Мурашко Н.К/ та ін.]; за ред. проф. Мурашко Н.К. та проф. Морозової О.Г.; Нац. Мед. Акад. післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Київ: СІК ГРУПІ Україна, 2013.

Електронний ресурс:

1. <https://physrehab.org.ua/uk/news/08-09-2021/>
2. <https://sworld.com.ua/konferm2/93.pdf>